

Upptäcker .10 föredragningslistan, Ks 0302
Barnkonsekvenser av kommunala beslut

Tillåt mig kommentera.

Barns rättigheter är mångdimensionellt och komplicerat, svenskt och internationellt.

Mitt perspektiv här är **barns rätt att leka**. Barn rätt till utemiljö för sin utveckling.

Jag utgår givetvis från FNs barnkonvention,

artikel 31: "... barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder ...", och än mer basalt i

artikel 6: "... rätt att ... utvecklas.",

artikel 24 i EU stadga om grundläggande rättigheter tar också upp Barnets rättigheter:

"2. Vid alla åtgärder som rör barn, oavsett om de vidtas av offentliga myndigheter eller privata institutioner, ska barnets bästa komma i främsta rummet." och

regeringsformen (1 kap, 2 §). "det allmänna ska verka för att barns rätt tas tillvara".

Detta må gälla även något så vardagligt som rätten att kunna leka.

Att barn leker är något vi tar för givet. De kan väl leka var som helst med vad som helst.

Det kan så synas. Men har de inte lektid, lekmiljö, lekkamrater utifrån sin ålder och förmåga, så rasar kvaliteten.

Barnet nekas förutsättningar för den utveckling som borde kunna ske.

Detta är väsentligt inte bara för barnet självt. Sverige ska ju hävda sig med kunskap och kreativitet.

Var kommer kreativiteten ifrån? I leken försätter barnet sig med fantasins hjälp i situationer som blir förberedelser till verkligheten. I leken är barnet uppfinnare. Ju kreativare, ju kapablare. Här är grunden till kreativitetens utveckling hos människan. Utan grund, vad blir det då?

Det ger frågan '*vad blir det för vuxna av barn som inte fick leka?*'.

Ärendet på Ks bord vet jag inget om, det kan handla om mycket, fokus ligga på helt andra dimensioner.

På hemsidan hittar jag bara inlägg från förskola och skola och om konventionen som sådan.

Direktiv finner jag bara i kommunens *grönstruktur och naturvårdsprogram*. Som sagt, jag fokuserar rätten till bra utemiljö.

Att ärendet kommer upp i Ks nu är lite märkligt. Kopplat till utställningen av Klostergården 1:5 m fl. Och mitt yttrande. Jag konstaterar där att planförslaget har en orimligt låg kvalitet betr utemiljön. Barns rätt tas inte tillvara. Ändå uttrycker sig SBK med sin 'standardfras':

" Vid utarbetande av planförslaget har hänsyn till barns intressen, behov och situation i enlighet med barnkonventionen tagits."

Det är inte unikt. Så står det i nästan alla detaljplaner (för bostäder) på Lunds hemsida.

Vad är det för kvalitativa krav som uppfylls? Det är mitt ärende.

Vad är det för hänsyn SBK tagit?

Det finns ju direktiv. Men det lever man sällan eller mest aldrig upp till. Man skriver i bästa fall en allmän fras om vad som finns. Inget specifikt. Inget som läsaren kan dra kvalitativa slutsatser av.

Ett enda undantag

I plansamråd detaljplan Lunds södra, skriver man:

"Vid utarbetande av planförslaget har hänsyn till barns intressen, behov och situation i enlighet med barnkonventionen tagits. Bostadsgårdarna blir skyddade från trafik och området ligger nära skola, rekreation."

Under rubriken **Friyta** följer:

"I Grönstruktur- och naturvårdsprogram för Lunds kommun, ... anges som råd och riktlinjer – sociala värden: "Bostadsgårdar, skolor m.m. ska innehålla tillräcklig friyta för lek och utevistelse.

100 kvm/100 kvm våningsyta kan tjäna som ett riktvärde för friyta i bostadskvarter där även närbelägen parkmark räknas in.

I stadskärnan och liknande lägen accepteras ca 40 kvm friyta/100 kvm våningsyta som riktvärde."

Nästa mening i plansamrådet: "Föreliggande detaljplan innebär 10 kvm friyta/100 kvm våningsyta."

En fjärdedel!!! Ett ärligt konstaterande? En fjärdedel av redan hårt kompromissad kvalitet på utemiljön.

I tanke kanske att i innerstadsexploatering kan man kompensera med hög standard på utformningen. Kommer det barnen till del?

Hur kan experterna på SBK över huvud taget släppa något sådant ifrån sig? 10 kvm. 10%. Är det att "ta barnens rätt tillvara"?

Direktivet tillägger också: "användbar friyta inom 50 m från bostadens entré". Användbar. Friyta, inte minst för barn. Där hävdas också: "att kommunens möjlighet att påverka grönstrukturens kvalitet inom kvartersmark är att skärpa kraven på illustrationsplaner och planbeskrivningar."

I Klostergårdsförslaget är det i bostadskvarteret mindre än 10.000 m² användbara bostadsnära friytor och då av dålig kvalitet. Blåsig, splittrat, trångt. Mindre än 20 kvm/100 kvm våningsyta. På andra sidan en cykelautostrada ligger ca 6000 kvm användbar parkyta att dela med idrotten och besökarna, motsv högst 10 kvm.

Den föreslagna förskolan kan inte ha fler än 25 barn om Lunds målsättning för utemiljön hålls.

Förr hade vi normer som staten krävde att man uppfyllde. Sedan fick kommunerna ansvaret i övertygelse om att dessa var kunniga nog att axla ansvaret.

Kan barnen lita på det idag? I morgon?

Vems är ansvaret?

Någon precisering av kvaliteten på friytorna kan inte utläsas i planförslagen. Hur skall Bn och Ks kunna ta ett kvalitativt ansvar om man inte kan tolka framlagda förslag?

Problem:

Hur formulera tolkningsbara kvalitetsbegrepp för utemiljön i det växande Lund? För barnen och framtiden.

Barn från ett till arton år.

Om direktivens arealkrav ger tillräcklig garanti för att den bostadsnära utemiljön får tillräckliga kvaliteter för lek och utevistelse. Då kan ni lita på det. Då är det inte ett politiskt problem.

Men om marknaden, om utvecklingen (?) ifrågasätter. Om man vill man minska, hur vet man då vad man förlorar? Hur visar man vad det kan kompenseras med? Om det går.

Bn och Ks måste kunna ge direktiv till SBK och konsulter, som innebär medvetna förhandlingar.

Lennart Nord
arkitekt SAR MSA

P S

SBK använder orden Nära, Närbelägen i sina texter. Vad betyder orden? Vad står 'nära' för? Ett par meter, så man kan prata? 6-7 m i ett klassrum? 5-10 m till bilen? Eller 50? 15-20 m till sandlådan? Från köksfönstret? 100 m till busshållplatsen? 400 m? Vad är att vara närbelägen, i vardagstal? SBK använder också "acceptabelt gångavstånd". Vad är acceptabelt? Vem bedömer det?

Formuleringarna i detaljplanen för S Råbylund är ett intressant exempel. Hur skall man förstå sättet att skriva?

"Vikingaskolan (F-9) och Runaskolan (f.n. fristående Montessoriskola) ligger 600 respektive 300 meter från planområdets nordöstra del.". Plus 600 m till den bortre delen, dvs 1200 m skolväg. Dubbelt upp.

"Med sin närhet till förskolor och skolor kommer Råbylund att bli ett barnvänligt område." Närhet? "...ingår anläggandet av ett parkområde med en fin lekplats som är tänkt att bli en mötesplats för boende i hela området." V g se detaljplanen. 35x75m, *fin* lekplats? Och *mötesplats*?

"Endast 200 meter från planområdets nordöstra del ligger Linero centrum" Varför 200 när det är nästan 400. Och från den bortre delen ytterligare 600 m, dvs 1000 m.

” Råbylund nås med bekväm kollektivtrafik. Vid Linero centrum finns hållplatser för stadsbusslinjerna 3, 6 och 11.” på 400 – 1000 m avstånd. Parkering på tomten. Minskar man biltrafiken med det?

”Sydväst om Råbylund ligger Sankt Larsparken med flera vandringsstråk. ... Det omväxlande och spännande landskapet utmed ån skapar stora möjligheter till rekreation ...” Det är 4 km bort. Fågelvägen, och hur ta sig dit? ”...fina rekreationsområden såsom nationalparken Dalby hage, naturreservatet Billebjer och Skrylle med sitt naturum.” D:o.

Varför väljer man att räkna avstånd från den gynnsammaste punkten? Varför väljer man att leta fram(?) positiva kvaliteter och positivare uttryck? 'endast', 'fin', 'bekväm', 'nära', 'vänligt'. När man har dåligt fog för det.

Har SBK gått reklamkurser? Är det primärt mål att marknadsföra planerna? Var tar kvalitetsansvaret vägen?